

Patverties “zelta laikmeta” ēnā...

/izstādes kurators kultūrpētnieks, LMA prof. Dr.art. Deniss Hanovs/

Mākslas darbu konkursa izstādes koncepcija

Izstādes konteksts un problemātika

Eiropas kultūrā t.s. “zelta laikmets” ir viens no noturīgākiem mitoloģiskiem un literāriem, bet arī politiskiem sižetiem un cilvēces biogrāfijas posmiem. Vēstures gaitā sabiedrības nereti bija neapmierinātas ar tagadni, baidījās no tās vai nespēja tikt galā ar tās intensīvu notikumu, krīžu un katastrofu plūsmu. Tadēļ arī bieži nolēma aizbēgt no tagadnes, no sarežģīta, nogurdinoša laikmetīguma, izdomājot zelta laikmetu, kas kaut kad jau bijis vai noticis, bet noteikti vēl top, kaut kur pastāv vai atnāks atpakaļ.

Noturīgais zelta laikmeta toposs veidoja arī 20.gs. kultūrtelpu, kurā mēs pieredzējām šausminošas katastrofas, kas bija sākušās ar zelta laikmeta skaļu pieteikumu. Kari, cilvēku vardarbība pret dabu, sevi un līdzcilvēkiem, asinsizliešana – no tā jau Ovīdija dzejā bēga un Zemi pameta miera un harmonijas jaunava Astreja, kas simbolizē zelta laikmeta iespējamību. Vergilijs “Bukolikās” (4. eklogā) solīja pēc pilsoņu kara traumētiem romiešiem jauna zelta laikmeta atnākšanu, kad jaunava atgriezīsies. Arī šoreiz tas bija solījums, fantāzija, literārs izmisuma kliedziens.

21. gadsimts solīja digitālajā nemirstībā jaunu zelta laikmetu, kurā globālās komunikācijas spētu saglabāt un veidot milzīgu jaunu pikseļu pasauli, ar neierobežotām izklaides vai izziņāšanas iespējām. Viltojumi, pilsoņu digitāla kontrole un vajāšana, datu zagšana ir šī zelta laikmeta ēnas puses.

Mūsu laikmets piepilda šodienu ar vairākiem izaicinājumiem globālajā sabiedrībā: dabas katastrofu apzināšana, daudzslāņu sociālās krīzes, identitāšu sadursmes veido sociālo, politisko un kultūru spriedzi, masveida nedrošību un ilgstošu nogurumu. No šādas šodienas daudzi gribētu patverties, bet kur, ja globālu tīklu, notikumu un procesu savirknējums neatstāj ne vienu neatklātu salu? Visi pasaku meži ar patvērumu meklējošiem hermītiem izcirsti, visi tuksneši ar praviešiem ir aptverti, apbūvēti un visdrīzāk jau pārdoti.

Vai vēl joprojām pastāv telpas, kurās top vai pastāv zelta laikmets – kā ticība labākai sabiedrībai, kad naids, vardarbība vēl (vairs?) nav (nebūs?) zināmas? Vai šāda telpa nebūs kārtējais viltojums – “deep fake” jeb dziļi meli un mūsu pašu radīta ilūzija? Varbūt nevis gaidīt, bet veidot pašiem? Vai spējam? Vai gribam?

Izstādes mērķis:

Mēs piedāvājam veicināt māksliniecisko diskusiju par nākotnes vizijām Latvijas vai arī globālajā sabiedrībā, noskaidrojot Latvijas mākslinieku vēstījumus, refleksijas un vīzijas, kritiku par tēmu:

Zelta laikmets: iespēja vai nākotnes viltojums?

Šis jautājums ir daudzpusīgs un var tikt traktēts detalizētāk:

Kā top/tapa zelta laikmets kultūras un mākslas pagātnē?
Kas ir šodiena un kā var aizbēgt no šodienas?
Kur bēgt? Kā izskatās zelta "patvērums"?
Zelta viltojumu spožums un posts – kāpēc mums vajadzīgs viltojums?
Zelta laikmeta "probe" – kultūras nogurums un nākotne.

Aicinām profesionālus māksliniekus piedāvāt kolektīvai konkursa izstādei oriģinālus darbus (var būt arī jau citviet izstādīti vai speciāli šai izstādei radīti darbi), kas tematizē izstādes pamatjautājumu.